

דָּא הוּה"י. זְמַנִּין רַחֲמֵי כְּגוֹנָא דָּא יְהו"ה. דְּהָא
 אִיהוּ מִסְטָרָא דְאִילָנָא דְחַיִּי, כָּל דִּינִין מִתְּהַפְּכִין
 לְרַחֲמֵי. וּמִסְטָרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, כָּל רַחֲמֵי
 מִתְּהַפְּכִין לְדִינָא, לְמִידֵן בְּהוּ לְאִינוּן דְּעַבְרֵי עַל
 פְּתַגְמֵי אֲוֵרִיתָא.

וְעֵץ דָּא בְּעֶלְמָא דְאֲתֵי, דְאִיהוּ בִינָה, כָּל שְׂמָהֶן
 דְּדִינָא מִתְּהַפְּכִין בְּהוּ (לְדִינָא) רַחֲמֵי, וּכְגוּן דָּא
 אִיִּקְמוּהָ רַבָּנִין, לֹא כְּהָעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹלָם הַבָּא. וּכְגוּן
 דָּא, בִּינָה, אִיהִי לְהַט הַחֵרֶב הַמִּתְּהַפֶּכֶת, דְּמִתְּהַפֶּכֶת
 מְדִינָא לְרַחֲמֵי לְצַדִּיקִים, לְמִיתָב לֹון אֲנָרָא בְּעֶלְמָא
 דְאֲתֵי. מַלְכוּת, לְהַט הַחֵרֶב הַמִּתְּהַפֶּכֶת, מִרַחֲמֵי
 לְדִינָא, לְמִידֵן בְּהוּ לְרִשְׁעֵיִיא (דף כ"ח ע"א) בְּעֶלְמָא דִּין.

אַבְל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְאִיהוּ כְּגוֹנָא דְמִטָּה,
 זְמַנִּין דְּמִתְּהַפְּכִין הַנָּשִׁים לְשָׂדוֹת, אֲנָשִׁים

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

מִשׁוּם זֶה פְּרִשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, לֹא כְּמוֹ
 הָעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹלָם הַבָּא, וּמִשׁוּם כִּד
 בִּינָה הִיא לְהַט הַחֵרֶב הַמִּתְּהַפֶּכֶת,
 שְׂמֵת־הַפֶּכֶת מִדִּין לְרַחֲמֵי לְצַדִּיקִים,
 לְתַת לָהֶם שְׂכָר בְּעוֹלָם הַבָּא. מַלְכוּת,
 לְהַט הַחֵרֶב הַמִּתְּהַפֶּכֶת מִרַחֲמֵי לְדִין
 לְדוֹן בְּהוּ אֶת הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 אַבְל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שֶׁהוּא כְּמוֹ

זֶה הוּה"י. לְפַעֲמִים רַחֲמִים כְּמוֹ זֶה יְהו"ה.
 שְׂהַרֵי הוּא מְצַד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, כָּל
 הַדִּינִים מִתְּהַפְּכִים לְרַחֲמִים. וּמְצַד שֶׁל עֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרַע, כָּל הַרַחֲמִים מִתְּהַפְּכִים
 לְדִין, לְדוֹן בְּהֵם אֶת אֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל
 דְּבַרֵי הַתּוֹרָה.

וְעֵץ זֶה בְּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בִּינָה, כָּל
 שְׂמוֹת הַדִּין מִתְּהַפְּכִים בְּהוּ (לְדִין) לְרַחֲמִים,

לְשִׁדִּים. וּבְגִין דָּא, (בראשית כ"ט) וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרַחֵל. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּלִית לִיהּ לְבַר נָשׁ לְשִׁמְשָׁא עִם אֶתְתִּיהּ, עַד דְּמִסְפַּר עֲמָה, שְׂמָא נִתְחַלְפָה לֹוּ בְשִׂידָה. בְּגִין דְּלֵהֲט בְּעֵין הַדְּעַת טוֹב וָרַע, מִתְּהַפְּכַת מִטוֹב לָרַע, וְאִי תִימָא דְמִכְשָׁפֵי פְרַעָה, דְּכִתִּיב וַיַּעֲשׂוּ בֵּן הַחַרְטוּמִּים בְּלִטְיָהֶם. הָוּוּ מְהַפְּכִין אֵינּוּן מִטוֹת דְּלֵהוֹן לְנַחֲשׁוֹן. וּמִסְטָרָא דְאֵלִין הַפּוֹכֵן יִכְלִין לְאֶתְהַפְּכָא. (ע"כ תוספתא).

וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מִטְּךָ. (שמות ז') מָאִי טַעמָא מִטָּה אַהֲרֹן, וְלֹא מִטָּה מוֹשֶׁה. אֶלָּא, הַהוּא דְמוֹשֶׁה אִיהוּ קַדִּישָׁא יִתִּיר, דְּאֶתְגַּלִּיף בְּגִנְתָּא עֲלָאָה בְּשִׂמָּא קַדִּישָׁא, וְלֹא בְּעֵי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְסַאבָּא לִיהּ בְּאֵינּוּן חוּטְרִין דְּחַרְשִׁיא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא לְאַכְפִּיא לֹוּן לְכָל אֵינּוּן דְּאֶתְיִין

לשון הקודש

היו מהפכים אותם המטות שלהם לנחשים. ומצד של אלה ההתהפכות

יכולים להתהפך. (ע"כ תוספתא)

וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מִטְּךָ. מָה הַטַּעַם מִטָּה אַהֲרֹן וְלֹא מִטָּה מוֹשֶׁה? אֶלָּא אוֹתוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה יוֹתֵר קְדוּשׁ, שְׁנַחֲקָן בְּגִין הַעֲלִיּוֹן בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ, וְלֹא רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַמֵּא אוֹתוֹ בְּאוֹתָם מִטוֹת שֶׁל הַמִּכְשָׁפִים, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא לְכַפּוֹת אוֹתָם

המטה, לפעמים מתהפכים הנשים לשדות, ואנשים לשדים, ומשום זה (בראשית כט) וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרַחֵל. ומשום זה פְּרִשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, שְׂאִין לֹוּ לְאָדָם לְשִׁמְשׁ עִם אִשְׁתּוֹ עַד שְׁיִסְפַּר עֲמָה, שְׂמָא נִתְחַלְפָה לֹוּ בְשִׂדָה, מִשׁוּם שֶׁלֵּהֲט בְּעֵין הַדְּעַת טוֹב וָרַע מִתְּהַפְּכַת מִטוֹב לָרַע. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהַמִּכְשָׁפִים שֶׁל פְּרַעָה, שְׂכַתוֹב וַיַּעֲשׂוּ בֵּן הַחַרְטוּמִּים בְּלִטְיָהֶם,

מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, בְּגִין דְּאַהֲרֹן אָתָּא מִיְמֵינָא,
וְשִׁמְאָלָא אֶתְכַפֵּיָא בִּיְמֵינָא.

רַבִּי חֵיָא שְׂאִיל לְרַבִּי יוֹסִי, הָא גַּלִּי קָמִי
קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, דְּאֵינֹן תְּרִשׁוֹן יַעֲבֹדוֹן
תְּנִינְיָא, מָאִי גְבוּרְתָּא אִיהוּ לְמַעְבַּד קָמִי פְּרַעָה
תְּנִינְיָא. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּמַתְּמָן הוּא שִׁירוּתָא
לְאַלְקָאָה, וּמְשִׁירוּתָא דְתְּנִינְיָא שְׂאֲרֵי שׁוֹלְטָנִיָּה,
(נ"א לְשׁוֹלְטָנִיָּה וּמְשִׁירוּתָא דְשׁוֹלְטָנִיָּה שְׂרִי לְאַלְקָאָה) בְּדִין, תְּרוּ כּוּלְהוּ
תְּרִשׁוֹ, דְּהָא רִישׁ חֲכָמְתָּא דְנִחַשׁ דִּילְהוֹן חֲבִי
הוּא. מִיָּד אֶתְהַדַּר הָהוּא תְּנִינְיָא דְאַהֲרֹן לְאַעָא
יְבִישָׁא, וּבָלַע לֹון.

וְעַל דָּא תְּוֹוְהוּ, וְיִדְעוּ דְשׁוֹלְטָנָא עֲלָאָה אִית
בְּאַרְעָא, דְּאֵינֹן חֲשִׁיבֵי, דְּהָא לְתַתָּא (נ"א
לְעִילָא), בַּר מְנִיָּהוּ לָא אִית שְׁלְטָנָא לְמַעְבַּד מִיָּדֵי,

לשון הקודש

מתחיל שלטונו, (לשלטונו, ומתחלת שלטונו התחיל
להלקות) אז שמחים כל המכשפים, שהרי
ראש החכמה של הנחש שלהם בוד
היתה. מייד חזר אותו תנין של אהרן לעץ
יבש ובלע אותם.

ועל זה תמהו וידוע ששלטון עליון יש
בארץ, שהם חשבו שזה למטה (למעלה),

לכל אותם הבאים מצד השמאל, משום
שאהרן בא מימין, והשמאל נכפה לימין.
רבי חייה שאל את רבי יוסי, הרי גלוי
לפני הקדוש ברוד הוא שאותם מכשפים
יעשו תנינים, מה הגבורה לעשות לפני
פרעה תנינים? אמר לו, משום שמשם
היא הראשית להלקות, ומראשית התנין

בְּדִין, וַיִּבְלַע מִטָּה אַהֲרֹן, מִטָּה אַהֲרֹן דִּיִּיקָא,
דְּאִתְהַדַּר לְאָעָא וּבְלַע לִזְוֵן.

וְעַל דָּא עָבַד אַהֲרֹן תְּרִין אָתִין, חַד לְעֵילָא, וְחַד
לְתַתָּא. חַד לְעֵילָא, תַּנְינָא עֲלָאָה דְשִׁלְטָא עַל
אִינוּן דִּלְהוֹן. חַד לְתַתָּא, דְשָׁלִיט אָעָא עַל תַּנְינָא
דִּילְהוֹן. וּפְרַעְהָ חֲכִים הָוָה מִכָּל חֲרָשׁוּי, וְאִסְתַּכַּל
דְּשִׁלְטָנָא עֲלָאָה שְׁלִיט עַל אַרְעָא, שְׁלִיט לְעֵילָא
שְׁלִיט לְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי תִימָא, חֲרָשׁוּיָא כָּל מַה דְּעַבְדִּין
לָא אִיהוּ אֱלָא בְחִיזוּ דְעֵינָא, דְהָכִי אִתְחַזִּי,
וְלֹא יִתִּיר, קָא מְשַׁמַּע לָן וַיְהִי דִיִּיקָא, דְכַתִּיב וַיְהִי
לְתַנְיָנִים. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲפִילוּ אִינוּן תַּנְינָא
דִּילְהוֹן אִתְהַדְרוּ לְמַחְזֵי אַעִין, וְאָעָא דְאַהֲרֹן בְּלַע לִזְוֵן.

לשון הקודש

למעלה ושולט למטה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם תֵּאמַר שְׂכַל מַה
שְׁעוּשִׁים הַמְכַשְׁפִּים אִינוּ אֱלָא בְּמַרְאִית
הַעֵינִן, שְׂכַד נִרְאָה וְלֹא יוֹתֵר - בָּא
לְהַשְׁמִיעֵנוּ וַיְהִי דְוָקָא, שְׂכַתוּב וַיְהִי
לְתַנְיָנִים. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲפִילוּ אוֹתָם
תַּנְיָנִים שְׁלָהֶם חֲזָרוּ לְהִיּוֹת עֲצִים, וְעֵץ
אַהֲרֹן בְּלַע אוֹתָם.

חויז מהם אין שלטון לעשות דבר, ואז
ויבלע מטה אהרן. ווקא מטה אהרן
שחזר לעץ ובלע אותם.

וְלָבָן עָשָׂה אַהֲרֹן שְׁנֵי אוֹתוֹת, אַחַד
לְמַעְלָה וְאַחַד לְמַטָּה. אַחַד לְמַעְלָה, תַּנְיָן
עֲלִיּוֹן שְׁשׁוּלֵט עַל אוֹתָם שְׁלָהֶם. אַחַד
לְמַטָּה, שְׁשׁוּלֵט הַעֵץ עַל תַּנְיָנִין שְׁלָהֶם.
וּפְרַעְהָ הִיָּה חֲכָם מִכָּל מְכַשְׁפִּין, וְהִסְתַּכַּל
שְׁשִׁלְטוֹן הַעֲלִיּוֹן שׁוּלֵט עַל הָאָרֶץ, שׁוּלֵט

כְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הִנְנִי עֲלִיד פֶּרְעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
 הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרְבֵּץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו. מִתַּמָּן
 שְׂרוּתָא לְתַתָּא בְּשׁוֹלְטָנָא דִּילְהוֹן. אֲבָל חֲכַמְתָּא
 דִּילְהוֹן, לְתַתָּא מִכְּלָהוּ דְרַגִּין אִיהוּ. (אֵינִין)

תָּא חֲזִי, חֲכַמְתָּא דִּילְהוֹן בְּדַרְגִּין תַּתָּאִין, לְאַכְפִּיין
 לֹון לְאֵלִין דְרַגִּין בְּדַרְגִּין עֲלָאִין, רִישֵׁי
 שׁוֹלְטָנוּתְהוֹן וְעַקְרָא דִּילְהוֹן, לְתַתָּא מִתְּהוּא
 תַּנִּינָא, וּמִשְׁתַּלְשְׁלֹן בְּתַנִּינָא, דְהָא מִתַּמָּן נָטִיל
 חִילָא דְרַגָּא עֲלָאָה דִּילְהוֹן. מִשְׁמַע דְכְּתִיב, (שמות
 י"א) אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִים.

רַבִּי חֲזִיא, הָזֶה יְתִיב יוֹמָא חָדָא, אֲנַבָּא דְתַרְעָא
 דְאוּשָׁא. חָמָא לִיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר חָד קַטְפִירָא
 טַאסָא גַבִּיחַ, אָמַר לִיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר, מִשְׁמַע,
 דְאַפִּילוּ בְּאוֹרְחָךְ כִּלְא תְּאִיבִין לְמַתְךָ אֲבַתְרָךְ.
 אַחֲדָר רִישָׁא וְחָמָא לִיה. אָמַר, וְדַאי שְׁלִיחוּתָא אִית

לשון הקודש

נוטל חיל דְרַגָּה עליונה שלהם, משמע
 שְׁכַתוּב אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִים.
 רַבִּי חֲזִיא הָזֶה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד עַל דְּלַת
 שַׁעַר שֶׁל אוּשָׁא. רָאָה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר
 קַטְפִירָא (סוג עוף) טָס אֵלָיו. אָמַר לוֹ לְרַבִּי
 אֶלְעָזָר, מִשְׁמַע שְׁאֶפְלוּ בְּדַרְכְּךָ הַכֹּל
 מִשְׁתוֹקְקִים לְלֶכֶת אַחֲרֶיךָ. הַחֲזִיר רִאשׁוֹ
 וְרָאָה אוֹתוֹ. אָמַר, וְדַאי יֵשׁ אֶעֱלוּ

כְּתוּב (יחזקאל כט) הִנְנִי עֲלִיד פֶּרְעָה מֶלֶךְ
 מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרְבֵּץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו.
 מִשָּׁם רִאשִׁית לְמַטָּה בְּשִׁלְטוֹן שְׁלָחָם,
 אֲבָל חֲכַמְתָּם לְמַטָּה מִכָּל הַדְּרָגוֹת וְסוּ.
 כֹּא רָאָה, חֲכַמְתָּם בְּדַרְגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת
 לְכַפּוֹתָם לְאוֹתָן דְּרָגוֹת בְּדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת,
 רִאשׁ שְׁלְטוֹנָם וְעַקְר שְׁלָחָם לְמַטָּה מֵאוֹתוֹ
 תַּנִּין, וּמִשְׁתַּלְשְׁלִים בְּתַנִּין, שְׁתַּרִּי מִשָּׁם

גְּבִיּוּתָּהּ. דִּהָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֻלָּא עֶבֶד
שְׁלִיחוּתֵיהּ, וּבְמָה שְׁלִיחִין אֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּלֹא תִימָא מְלִין דְּאֵית בְּהוּ רוּחָא בְּלַחוּדֵיהוּ,
אַלְא אֶפְּלוּ אֵינוּן מְלִין דְּלִית בְּהוּ רוּחָא.

פְּתַח וְאָמַר, (חֲבִקוּק ב') כִּי אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעַק וּכְפִים
מַעֲזִי יַעֲנֶנָּה. בְּמָה אֵית לֵיהּ לְבַר נָשׁ
לְאִזְדַּהֵרָא מֵחֻבּוּבֵי, דְּלֹא יַחֲטָא קָמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. וְאִי יִימָא מָאן יִסְתִּיד בֵּיתָהּ. הָא אֲבִנֵי בֵּיתֵיהּ
וְאֲעִי בֵּיתֵיהּ יִסְתִּידוּ בֵּיתָהּ. וְלִזְמַנִּין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עֶבֶד בְּהוּ שְׁלִיחוּתָא. תָּא חֲזִי חוּטְרָא דְּאַחֲרָן,
דְּאִיהוּ אָעָא יְבִישָׁא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁירוּתָא
דְּנִסָּן עֶבֶד בֵּיתָהּ, וְתַרֵּי שְׁלִיחוּתֵי בֵּיתָהּ אֲתַעֲבִידוּ. חַד
דְּאִיהוּ אָעָא יְבִישָׁא וּבְלַע לְאֵינוּן תַּנְיִנְיָא דִּילְהוּן.
וְחַד דִּהָא לְשַׁעֲתָא אֲתַהֲדַר בְּרוּחָא וְאֲתַעֲבִיד בְּרִיָּהּ.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

ביתו ועצים של ביתו ועידו בו. ולפעמים
הקדוש ברוך הוא עושה בהם שליחות.
בא ראה, משה אהרן שהוא עין יבש,
הקדוש ברוך הוא עשה בו את ראשית
הנפסים, ושתי שליחות נעשו בו. אחד
שהוא עין יבש ובלע את אותם התנינים
שלהם, ואחד שהרי לשעה אחת חור
ברוח ונעשה בריה.

שליחות, שהרי הקדוש ברוך הוא עשה
שליחות בכל, ובמה שלוחים יש
לקדוש-ברוך-הוא, שלא תאמר דברים
שיש בהם רוח בלבד, אלא אפלו אותם
דברים שאין בהם רוח.

פְּתַח וְאָמַר, (חֲבִקוּק ב') כִּי אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעַק
וּכְפִים מַעֲזִי יַעֲנֶנָּה. בְּמָה יֵשׁ לְאָדָם לְהִזְהַר
מִחֲטָאֵיו שְׁלֹא יַחֲטָא לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְאִם יֹאמַר מִי יַעֲיֵד בּוֹ? הֲרֵי אֲבִנֵי

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תַּפַּח (דף כ"ח ע"ב) רוּחֵיהוֹן, דְּאֵינוֹן
 דְּאִמְרִין, דְּלֹא זְמִין קַדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
 לְאַחֵיָא מִתִּיָּא, וְהִידָּהּ יִתְעַבֵּיד מִנֵּיהּוּ בְּרִיָּה חֲדָתָא.
 יִתּוֹן וְיִחַמּוֹן אֵינוֹן טַפְשָׁאִין חֲתִיבָּא, רְחִיקִין
 מְאֹרֵיָתָא, רְחִיקִין מֵיָּנִיה, בִּידִיָּה דְאַחֲרִין הוּא
 חוּטְרָא, אָעָא יְבִישָׁא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְפּוּם
 שְׁעָתָא אֲהֲדָר לֵיהּ בְּרִיָּה, מְשַׁנְיָא בְּרוּחָא וְגוּפָא.
 אֵינוֹן גּוּפִין, דְּהוּוּ בְּהוּ רוּחִין וְנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין,
 וְנָטְרוּ פְקוּדֵי אֹרֵיָתָא, וְאַשְׁתַּדְּלוּ בְּאֹרֵיָתָא יִמָּא
 וְלִילִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא טָמִיר לֹון בְּעַפְרָא,
 לְבָתָר, בְּזַמְנָא דִּיחֲדִי עֲלָמָא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה
 דִּיעֲבֵד לְהוּ בְּרִיָּה חֲדָתָא.

אָמַר רַבִּי חֲתִיָּא, וְלֹא עוּד, אֶלָּא דְּהָהוּא גּוּפָא
 דְּהָהוּ, יְקוּם. מְשַׁמַּע דְּכַתִּיב, (ישעיה כ"ו) יְחִיו
 מִתִּידָּהּ, וְלֹא פְתִיב יִבְרָא, מְשַׁמַּע דְּבְרִיָּין אֵינוֹן אֶבְל

 לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

שְׁהִיוּ בְּהֵם רוּחֹת וְנִשְׁמֹת קְדוּשׁוֹת
 וְשָׁמְרוּ אֶת מַעֲוֹת הַתּוֹרָה וְהַשְׁתַּדְּלוּ
 בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 טָמֵן אוֹתָם בְּעַפְרָא – אַחַר כֵּן בְּזַמֵּן
 שְׁיִתְחַדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה
 שְׁיִעֲשֶׂה אוֹתָם בְּרִיָּה חֲדָשָׁה.

אָמַר רַבִּי חֲתִיָּא, וְלֹא עוּד, אֶלָּא שְׁאוּתוֹ
 גּוּף שְׁהִיָּה, יְקוּם. מְשַׁמַּע שְׁכַתוּב (ישעיה כו)

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תַּפַּח רוּחָם שֶׁל אוֹתָם
 שְׁאוּמְרִים, שֶׁלֹּא עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַחֲיוֹת מֵתִים, וְאִידָּהּ יַעֲשֶׂה מֵהֵם בְּרִיָּה
 חֲדָשָׁה. יִבְאוּ יִרְאוּ אוֹתָם הַטַּפְשִׁים אֶת
 הָרְשָׁעִים, הָרְחוּקִים מִן הַתּוֹרָה, רְחוּקִים
 מִמֵּנוּ, בִּיד אַחֲרֵן הִיָּה מִטָּה, עֵץ יִבֵּשׁ,
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפִי שְׁעָה הַפֶּה אוֹתוֹ
 לְבְרִיָּה מְשַׁנְיָה בְּרוּחַ וְגוּף. אוֹתָם גּוּפִים

וַיְהִי. וְהָא גִרְמָא חַד, יִשְׁתָּאֵר מִן גּוּפָא תְּחוּת
 אֲרַעָא, וְהָהוּא לָא אֲתִרְקַב וְלָא אֲתִבְלִי בְּעַפְרָא
 לְעֵלְמִין, וּבְהָהוּא זְמַנָּא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְכֵךְ
 לִיה, וַיַּעֲבִיד לִיה פְּתֻמִּירָא בְּעִיסָה, וַיִּסְתַּלַּק וַיִּתְּפַשֵּׁט
 לְאַרְבַּע זַוְיִין וּמַנִּיחָה יִשְׁתַּכְּלֵל גּוּפָא וְכָל שְׂיִיפוּי.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב בֵּיה רוּחָא לְבַתָּר. אָמַר
 לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר הַכִּי הוּא. וְתָא חַזִּי, הָהוּא גִרְמָא
 בְּמָה אֲתִרְכֵךְ. בְּטָל. הַכְּתִיב, (ישעיה כ"ו) כִּי טַל אֲזֹרוֹת
 טַלְדָּךְ וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמֹר אֵל אַהֲרֹן קַח מִטָּךְ
 וּנְטֵה יָדְךָ עַל מִימֵי מִצְרַיִם עַל נְהַרוֹתָם
 עַל יְאֹזְרֵיהֶם וְעַל אֲגַמִּייהֶם וְעַל כָּל מְקוֹנָה מִימֵיהֶם
 וַיְהִי דָם וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי קָרָא אִית
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, וְהֵיךְ יָכִיל לְמַחֲדָ לְכָל חַזִּי אֲתֵרִי.

לשון הקודש

רַבִּי אֶלְעָזָר, כֵּךְ הוּא. וּבֵא רַעָה, אוֹתָהּ
 עֲצָם בְּמָה הִתְרַכְּבָה? בְּטָל, שְׂכַתוֹב כִּי
 טַל אֲזֹרוֹת טַלְדָּךְ וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֵל אַהֲרֹן קַח
 מִטָּךְ וּנְטֵה יָדְךָ עַל מִימֵי מִצְרַיִם עַל
 נְהַרְתָּם עַל יְאֹזְרֵיהֶם וְעַל אֲגַמִּייהֶם וְעַל כָּל
 מְקוֹנָה מִימֵיהֶם וַיְהִי דָם וְגו'. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, יֵשׁ לְהַסְתַּכְּל בְּפִסּוּק הַזֶּה, וְאִיךְ
 יָכוֹל לְלַכֵּת לְכָל הַמְּקוֹמוֹת הַלָּלוּ? וְלֹא עוּד,

וַיְהִי מִתִּיד וְלֹא כְּתוּב יִבְרָא, מִשְׁמַע שְׁהֶם
 בְּרִיּוֹת אֲבָל וַיְהִי שְׁהֵרִי עֲצָם אַחַת
 נִשְׁאַרְת מִן הַגּוּף תַּחַת הָאֲדָמָה, וְהִיא לֹא
 נִרְקֶבֶת וְלֹא תִבְלָה בְּעַפְרָא לְעוֹלָמִים,
 וּבְאוֹתוֹ זְמַן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִבְרַךְ
 אוֹתוֹ, וַיַּעֲשֶׂה אוֹתוֹ כְּמוֹ שְׂאוֹר שְׂבַעֲסָה,
 וְתַעֲלָה וְתִתְּפַשֵּׁט לְאַרְבַּע פְּנוֹת, וּמִמְנָה
 יִשְׁתַּכְּלֵל הַגּוּף וְכָל אִיבְרִיו, וְהַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן בוֹ רוּחַ אַחַר כֵּךְ. אָמַר לוֹ

וְתוֹ, דְּהָא כְּתִיב וַיִּמְלֵא שְׁבַעַת יָמִים
אֲחֵרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. אֶת הַיָּאֹר כְּתִיב, וְאֶת
אֲמַרְתָּ עַל מֵימֵי מְצָרִים עַל גְּהֻרֹתָם עַל יְאֻרֵיהֶם
וְעַל אֲגַמֵיהֶם.

אֲלָא, מֵימֵי מְצָרִים נִילּוּם הָזָה. וּמִתַּמָּן אֲתַמְלִיין
כָּל אֵינּוֹן שְׂאָר אֲגַמִין וַיְאֻרִין וּמִבּוּעֵין וְכָל
מֵימִין דִּילְהוֹן. וְעַל דָּא, אֲחֵרָן לֹא נָטָה לְמַתָּא
אֲלָא לְנִילּוּם בְּלַחֲדוּי. וְתָא חֲזִי דְהִכִּי הוּא, דְּכְתִיב
וְלֹא יָכְלוּ מְצָרִים לְשִׁתּוֹת מַיִם מִן הַיָּאֹר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, תָּא חֲזִי, מִיין תַּתְּאִין מִתְּפָרְשָׁן
לְכַמְה סְטָרִין, (נ"א וּמִיין עֲלָאֵי עֲאֲבִי וְגו') (עֲלָאִין דְּהָא)
וּמִיין עֲלָאִין מִתְּכַנְשֵׁי בְּבֵי כְּנִישׁוֹ מִיָּא, דְּכְתִיב,
(בְּרַאשִׁית א') וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
אֶל מְקוֹם אֶחָד. וְכְתִיב וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

לְבַדּוֹ. וּבֵא רָאָה שְׂכֻכָּה זֶה, שְׂכֻתוֹב וְלֹא
יָכְלוּ מְצָרִים לְשִׁתּוֹת מַיִם מִן הַיָּאֹר.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, בֵּא רָאָה, מַיִם תַּחְתּוֹנִים
נִפְרְדִים לְכַמְה אֲצָדִים, (וַיִּמֵּי עֲלִיּוֹנִים עַל אַחַת כַּמְה
וּכְמַה וְגו') (עֲלִיּוֹנִים שְׁהֲרִין וַיִּמֵּי עֲלִיּוֹנִים מִתְּכַנְסִים
לְבֵית כְּנוּס הַמַּיִם, שְׂכֻתוֹב (בְּרַאשִׁית א')
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
אֶל מְקוֹם אֶחָד, וְכְתוּב וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם

וְעוֹד, שְׁהֲרֵי כְּתוּב וַיִּמְלֵא שְׁבַעַת
יָמִים אֲחֵרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. אֶת הַיָּאֹר
כְּתוּב, וְאִתָּה אֲמַרְתָּ עַל מֵימֵי מְצָרִים עַל
גְּהֻרֹתָם עַל יְאֻרֵיהֶם וְעַל אֲגַמֵיהֶם?
אֲלָא, מֵימֵי מְצָרִים הֵיךְ הַנִּילּוּם, וּמִשָּׁם
מִתְּמַלְאִים כָּל אוֹתָם שְׂאָר אֲגַמִים
וַיְאֻרִים וּמַעֲנִינּוֹת וְכָל מִימֵיהֶם, וְעַל זֶה
אֲחֵרָן לֹא נָטָה לְהַכּוֹת, רַק אֶת הַנִּילּוּם

הָאִי קָרָא אִיְקָמוּהָ. וְתָא חָזִי, הָהוּא רְקִיעָא דְאִית
 בֵּיה שְׁמַשָּׁא וְסִיתְרָא כּוּכְבָּיָא וּמְזִלִי, דָּא אִיהוּ
 בְּנִישּׁוֹת מִיָּא רַבָּא, דְּהוּא נָטִיל כָּל מִיּוּן,
 וְאַשְׁקִי לְאַרְעָא, דְּהוּא עָלְמָא תְּתָאָה, פִּיּוּן, דְּנָטִילִי
 מִיָּא בְּדֶר לֶזֶן, וּפְלִיג לֶזֶן לְכָל עֵיבָר, וּמִתְפָּן
 אֶתְשַׁקִּיין כְּלָא.

וּבְזִמְנָא דְדִינָא שְׁרִיָּא, עָלְמָא תְּתָאָה לָא יִנְקָא
 מִן הָהוּא רְקִיעָא, וְיִנְקָא מִסְפֵּר שְׁמַא לָא,
 וּכְדִין אֶקְרִי (ישעיה ל"ד) חֶרֶב לֵה' מְלָאָה דָּם. וְזִי לְאִינוּן
 דְּיִנְקוּן כְּדִין מִינְהּ, וְאַתְשַׁקִּיין מִינְהּ, דְּבִתְהוּא זִמְנָא
 יִמָּא יִנְקָא מִתְרִין סְטֵרִין, הָזֵה אֶתְפְּלַג לְתֵרִין
 חוּלְקִין, חָזֵר וְסוּמָק. וּכְדִין שִׁדִי לִיאֹרָא חוּלְקָא
 דְּמַצְרִים, וְאַלְקִי לְעֵילָא וְאַלְקִי לְתַתָּא. וְעַל דָּא
 שְׂתָאן יִשְׂרָאֵל מִיָּא. וּמַצְרָאִי דְמָא.

לשון הקודש

יִנְקָא מֵאוּתוּ רְקִיעָא, וְיִנְקָא מִצַּד הַשְּׁמַאֵל,
 וְאִזּוּ יִנְקָא (ישעיה ל"ד) חֶרֶב לֵה' מְלָאָה דָּם.
 אוֹי לְאוֹתָם שְׂיוֹנְקִים מִמְּנָה אִזּוּ וּמִשְׁקִים
 מִמְּנָה, שְׂבָאוֹתוֹ זִמְן הַיָּם יִנְקָא מִשְׁנֵי
 צְדָדִים, הָיָה מִתְחַלֵּק לְשְׁנֵי חֲלָקִים, לְכֹן
 וְאָדָם, וְאִזּוּ שׁוּפָד לִיאֹר אֶת הַחֲלָק שֶׁל
 מַצְרַיִם, וּמִלְקָה לְמַעְלָה וּמִלְקָה לְמַטָּה,
 וְלָכֵן יִשְׂרָאֵל שׁוֹתִים מִיָּם וְהַמַּצְרַיִם דָּם.

קָרָא יָמִים. הַפְּסוּק הַזֶּה פֶּרֶשְׁוֹהוּ, וּבֵא
 רָאָה, אוֹתוֹ רְקִיעָא שְׁיִשׁ בּוֹ שְׁמַשׁ וְלִכְנָה,
 כּוּכְבָּים וּמְזִלוֹת, זֶהוּ בֵּית כְּנוּס לְמַיִם
 הַרְבִּיִם, שֶׁהוּא נָטִיל כָּל הַמַּיִם וּמִשְׁקָה
 אֶת הָאָרֶץ, שֶׁהוּא עוֹלָם תְּתַחְתּוֹן, פִּיּוּן
 שְׁנוּטִיל אֶת הַמַּיִם, מִפְּזֹר אוֹתָם וּמִחֲלֵק
 אוֹתָם לְכָל עֵבָר, וּמִשָּׁם הוּא מִשְׁקָה אֶת
 כָּלֵם.

וּבְזִמְנָן שְׁדִין שׁוֹרְהָ, הָעוֹלָם הַתְּתַחְתּוֹן לָא

אִי תִימָא בְּנִין גִּיעוּלָא הָוָה וְלֹא יִתִיר. תָּא
 חַזִי, שְׁתָּאן דְּמָא וְעָאל לְמַעֲיָהּ, וְאַסְתַּלַּק
 וּבִקַּע, עַד דִּהוּ מְזַבְּנִין לֹון יִשְׂרָאֵל מִיָּא
 בְּמִמוּנָא, וּכְדִין שְׁתָּאן מִיָּא בְּגִינֵי כֶּךָ שִׁירוּתָא
 לְאַלְקָאָה לֹון הָוָה דְּמָא.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח הָאִי קָרָא, (תהלים קמ"ה) אַרְוֹמְמֶךָ
 אֱלֹהֵי הַמְּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׂמֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד. תָּא
 חַזִי, דְּוֹד לְקַבִּיל דְּרִגָא דִּילִיה קָאָמַר, דְּכַתִּיב אֱלֹהֵי
 דִּידִי. בְּנִין דְּבִקְעָא לְסִלְקָא שְׁבַחִיה, וְלֹאֲעֵלָא לִיה
 לְנַהוּרָא עֲלָאָה, לְאַתְעָרְבָא דָּא בְּדָא, לְמַחֲוֵי כֹלָא
 חַד. בְּגִינֵי כֶּךָ, אַרְוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמְּלֶךְ וְגו'.

דְּתַנִּינֵן, כָּל יוֹמוֹי דְּדוֹד, אֲשַׁתְּדַּל לְאַתְקַנָּא
 כּוּרְסִיָּה, וְלֹאֲנַהֲרָא אֲנַפְתָּהּ, בְּנִין דִּיגִין

עֲלִיה וְאִיתְנַהִיר תְּדִיר נַהוּרָא תַתָּאָה (דף כ"ט ע"א)
 בְּנַהוּרָא עֲלָאָה, לְמַחֲוֵי כֹלָא חַד. וְכַד אַתָּא שְׁלֵמָה,

לשון הקודש

לעולם ועד. בא ראה, דוד כנגד הרגותו
 אומר, שכתב אלהי שלי. משום שרצה
 להעלות שבתו ולהכניס אותו לאור
 עליון להתערב זה בזה להיות הכל אחד,
 משום כך ארוממך אלהי המלך וגו'.

ששנינו, כל ימות דוד השתדל לתקן
 את הכסא ולהאיר פניה כדי שתגן עליו,
 ויאר תמיד האור התחתון באור העליון

אם תאמר שזה היה משום הנעל ולא
 יותר – בא ראה, שותים את הדם ונכנסם
 למעיהם ומתעלה ובקע, עד שהיו
 ישראל מוכרים להם מים בממון, ואז
 שותים מים, ומשום כך ראשית
 הלקאתם היתה דם.

רבי יצחק פתח פסוק זה, (תהלים קמה)
 ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך

אֲשַׁכַּח עָלְמָא שְׁלִים, וְסִיְהָרָא דְאַתְמַלְיָא, וְלֹא
אֲצַטְרִיךְ לְאַטְרַחָא עָלָה לְאַנְהָרָא. (ע"ב)

תָּא חַזִי, בְּשַׁעְתָּא דְבָעֵי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
לְמִיסַב נִוְקָמִין מֵעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
אֲתַעַר שְׂמַאלָא, וְאַתְמַלְיָא סִיְהָרָא מִתְּחוּבָא סְטָרָא
דְמָא. וְכִדִּין, נִבְעֵין מִבוּעֵין וְנַחְלִין דְלִתְתָּא, כָּל
אִינוּן דְלִסְטָר שְׂמַאלָא דְמָא. וְעַל דָּא, דִּינָא
דִּילְהוֹן דְמָא.

תָּא חַזִי, כִּד הָאֵי דְמָא אֲתַעַר (נ"א כִּד דִּינָא אֲתַעַר עַל עֲלָמָא
בְּגִין תְּחוּבָא דְמָא דְקַטְוִלִין קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַעַר) עַל עַמָּא,
הֵהוּא דְמָא דְקַטְוִלִין אִיהוּ דִּיתַעַר עַלִּיהוּ עַמָּא
אֲתַרָא וְקַטִּיל לֹוֹן. אֲבָל (הַשְׁתָּא) בְּמַצְרִים, לָא בְעָא
קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַיְתָאָה עַלִּיהוּ עַמָּא אֲתַרָא
לְאַתַּעַרָא עַלִּיהוּ דְמָא בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּוּ בִּינֵיהוּ.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַדִּין שְׁלֵהֶם דָּם.

בַּא רָאָה, בְּשַׁהֲדָם הִזָּה מִתְעוֹרֵר (כְּשֶׁהָדִין
מִתְעוֹרֵר עַל הָעוֹלָם בְּגַלּל אוֹתוֹ דָּם שֶׁל הַתְּרוּגִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִתְעוֹרֵר) עַל הָעָם, אוֹתוֹ דָּם שֶׁל הַתְּרוּגִים
הוּא שִׁיתְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם עִם אַחַר וְהוֹרֵג
אוֹתָם, אֲבָל וּפְעוּלָתוֹ בְּמַצְרִים לֹא רָצָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַבִּיא עֲלֵיהֶם עִם
אַחַר לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם דָּם, מִשּׁוּם שִׁישְׂרָאֵל
הָיוּ בִּינֵיהֶם וְלֹא יִצְטַעְרוּ מִשּׁוּם שְׂדָרִים

לְהִיּוֹת הַכֹּל אַחֵד. וּבְשַׁבָּא שְׁלֹמָה, מָצָא
הָעוֹלָם שְׁלָם, וְהִלְבְּנָה הַתְּמַלְאָה, וְלֹא
צָרִיךְ לְטָרַח עֲלֵיהָ לְהַאֲרִיחָהּ.

בַּא רָאָה, בְּשַׁעָה שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְקַחַת נְקָמוֹת מֵעַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוּדָת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, הַתְעוֹרֵר
הַשְׂמַאל, וְהַתְּמַלְאָה הַלְבְּנָה מֵאוֹתוֹ הַצַּד
דָּם. וְאִזּוּ נִבְעוּ מֵעֵינֹת וְנַחְלִים שֶׁל מִטָּה,
כָּל אוֹתָם שֶׁל צַד שְׂמַאל בְּדָם, וְלִבְּנֵי

וְלֹא יִצְטַעְרוּן בְּגִין דְּדִירִין בְּאַרְעָא דִּלְהוֹן, אֲבָל
קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מְחָא לֹון בְּדַמָּא, בְּנַחְרִין דִּלְהוֹן,
דְּלֹא הוּוּ יַבְלִין לְמִשְׁתֵּי.

וּבְגִין דְּשׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן, שְׁלֵטָא בְּהַהוּא נִהָרָא,
פְּקִיד קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְשׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן
בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דִּילְקִי דַחְלָא דִּלְהוֹן בְּקַדְמִיתָא,
בְּגִין דְּנִילוּס חַד דַּחְלָא דִּלְהוֹן הָוָה, וְכֵן שְׂאֵר דַּחְלִין
דִּלְהוֹן נִבְעִין דְּמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְהָיָה דָם בְּכָל
אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְעַצְמָם וּבְאֻבְנֵיהֶם.

רַבִּי חֵיָא קָם לִילִיָא חַד לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא, וְהָוָה
עֲמִיה ר' יוֹסִי זוּטָא, דִּהָוָה רַבִּיָא. פְּתַח ר'
חֵיָא וְאָמַר, (קהלת ט) לֵךְ אֲכוּל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֹךְ וּשְׂתֵה
בְּלֵב טוֹב יִינָדְךָ כִּי כִבֵּר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ.
מָאִי קָא חָמָא שְׁלֵמָה דְּאָמַר הָאִי קָרָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

נִבְעִין דָּם. זְהוּ שְׂפָתוֹב וְהָיָה דָם בְּכָל אֶרֶץ
מִצְרַיִם וּבְעַצְמָם וּבְאֻבְנֵיהֶם.
רַבִּי חֵיָא קָם לִילָה אַחַד לְעַסְק בַּתּוֹרָה,
וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי יוֹסִי הַקָּטָן, שְׁהָיָה תִינּוּק.
פְּתַח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר, (קהלת ט) לֵךְ אֲכַל
בְּשִׂמְחָה לַחֲמֹךְ וּשְׂתֵה בְּלֵב טוֹב יִינָדְךָ כִּי
כִבֵּר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ. מָה רָאָה
שְׁלֵמָה הַמְּלֹךְ שְׂאֵמַר פְּסוּק זֶה?

בְּאַרְצֵם, אֲבָל הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הִכָּה
אוֹתָם בְּדָם בְּנִהְרוֹת שְׁלָהֶם, שְׁלֵא הָיוּ
יְכוּלִים לְשִׁתּוֹת.
וּמִשׁוּם שְׁהַשְׁלִטוֹן שְׁלָהֶם שׁוּלַט בְּאוֹתוֹ
נִהָר, צָוָה הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁלִּיט
שְׁלָהֶם בְּרֵאשׁוּנָה, כְּדִי שְׁתַּלְקָה יִרְאָתָם
בְּרֵאשׁוּנָה, מִשׁוּם שְׁהַנִּילוּס הָיָה אַחַד
מִירְאוֹתֵיהֶם, וְכֵן שְׂאֵר הִירְאוֹת שְׁלָהֶם

אָלֵא שְׁלֹמָה כָּל מְלוֹי בְּחֻכְמָה הוּוּ, וְהֵאֵי דְאָמַר
 לֵךְ אֲכוּל בְּשִׁמְחָה לַחֲמֹךְ, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ
 אֲזִיל בְּאוֹרְחוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קְדוּשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְקַרֵּב לִיָּה לְנַפְיָה, וְיַהִיב לִיָּה שְׁלוּחַ וְנִיחָא,
 בְּדִין נִהְמָא וְחֻמְרָא דְאֲכִיל וְשָׁתִי, בְּחֻדְוָה דְלִפְּא,
 בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעִי בְּעוֹבְדוּי.

אָמַר לִיָּה הֵהוּא רַבֵּיא, אִי הָכִי, הָא אָמַרְתְּ דְכָל
 מְלוֹי דְשְׁלֹמָה בְּחֻכְמָתָא הוּוּ, אָן הוּא
 חֻכְמָתָא הָכָא. אָמַר לִיָּה בְּרִי תְבַשֵּׁל בְּשׁוּלְךָ, וְתַחֲמִי
 הֵאֵי קָרָא. אָמַר לִיָּה עַד לָא בְּשִׁילְנָא יִדְעֵנָא. אָמַר
 לִיָּה מִנָּא לֵךְ.

אָמַר לִיָּה קָלָא חַד שְׁמַעְנָא מֵאַפָּא, דִּהְוָה אָמַר
 בְּהֵאֵי קָרָא, דְשְׁלֹמָה קָא אֲזַחַר לִיָּה לְבַר
 נֶשׁ, לְאַעְטָרָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְחָה, דִּאִיְהוּ
 סְטָרָא דִימִינָא, וְאִיְהוּ נִהְמָא, דִּיתַעְטָר בְּחֻדְוָה.

 לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שְׁכַל דְבַרֵי שְׁלֹמָה הָיוּ בְּחֻכְמָה, אִיפֹה
 כָּאֵן הַחֻכְמָה? אָמַר לוֹ, בְּגִין בְּשַׁל אֶת
 בְּשׁוּלְךָ וְתִרְאֶה אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה. אָמַר לוֹ,
 בְּטָרַם בְּשַׁלְתִּי יִדְעֵתִי. אָמַר לוֹ, מִנֵּין לֵךְ?
 אָמַר לוֹ, קוּל אַחַד שְׁמַעְתִּי מֵאַבִּי שְׁהִיָּה
 אוֹמֵר בַּפְּסוּק הַזֶּה, שְׁשַׁלְמָה מִזְהִיר אֶת
 הָאָדָם לְעַטֵּר אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְחָה,
 שְׁהוּא עַד יָמִין, וְהוּא רְצוֹן, וְהוּא לָחֵם

אֲלֵא שְׁלֹמָה, כָּל דְבַרֵי הָיוּ בְּחֻכְמָה, וְהָא
 שְׁאָמַר לֵךְ אֲכוּל בְּשִׁמְחָה לַחֲמֹךְ. בְּשַׁעֲתָא
 שְׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַרֵּב אוֹתוֹ אֵלָיו
 וְנוֹתֵן לוֹ שְׁלוּחַ וּמְנוּחָה, וְאִזּוּ הַלָּחֵם וְהַיֵּין
 שְׁאוּכַל וְשׁוֹתָה בְּשִׁמְחַת הַלֵּב, בְּגִלְל
 שְׁהַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצֶּה בְּמַעֲשָׂיו.
 אָמַר לוֹ אוֹתוֹ תִּינּוֹק, אִם כֵּן, הֲרִי אָמַרְתְּ

וּלְבַתֵּר, דִּיתַעֲטָר בְּחִמְרָא, דְּאִיהוּ שְׂמַאלָא, בְּגִין
 דְּתַשְׁתַּכַּח בְּמַהִימְנוּתָא דְכֻלָּא, חֲדוּתָא שְׁלִימְתָא,
 בִּימִינָא וּשְׂמַאלָא, וְכֵד תַּהֲוֵי בֵּין תַּרְוַיְיהוּ בְּדִין פֶּלַ
 בְּרַפְּאן שְׂרָאן בְּעֵלְמָא. וְכֹל דָּא, פִּד אֶתְרַעֵי קִדְשָׁא
 בְּרִידָּהּ הוּא בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב
 כִּי כָבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ. אַתָּא ר' חֲזִיא
 וּנְשַׁקִּייה, אָמַר, חֲזִידָּהּ בְּרִי הֲאִי מְלָה שְׂבַקְנָא בְּגִינְךָ,
 וְהַשְׁתָּא יַדְעֵנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּעֵי לְאַעֲטָרָא
 לָךְ בְּאַזְרֵייתָא.

תו פְּתַח ר' חֲזִיא וְאָמַר, אָמֹר אֶל אֶהְרֹן קַח מִסֵּךְ
 וּנְטֵה יָדָךְ עַל מִימֵי מִצְרַיִם. מָאֵי טַעְמָא אֶהְרֹן
 וְלֹא מֹשֶׁה. אֶלָּא, אָמַר קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, אֶהְרֹן
 מִיּוֹן קַיִמִין בְּדוּכְתֵיה, וּשְׂמַאלָא בְּעֵי לְנִגְדָּא מִיּוֹן
 מִתַּמָּן, אֶהְרֹן דְּאָתִי מַהֲהוּא סְטָרָא יִתְעַר לֵיה, וְכֵד
 שְׂמַאלָא נָקִיט לֹון, אֵינֹון יִתְחַדְרוֹן דְּמָא.

לשון הקודש

ונשקו. אמר, חזיד בְּנֵי, דְּכָבֵד זֶה הַשְּׂאֲרֵתִי
 בְּשִׁבְלֵךְ, וְעַכְשָׁו יִדְבְּעֵתִי שְׂרוּעָה הַקְּדוּשָׁא
 בְּרוּךְ הוּא לְעֵטָר אוֹתָךְ בַּתּוֹרָה.

עוד פתח רבי חזיא וְאָמַר, אָמַר אֶל
 אֶהְרֹן קַח מִסֵּךְ וּנְטֵה יָדָךְ עַל מִימֵי
 מִצְרַיִם. מָה הַטַּעַם אֶהְרֹן וְלֹא מֹשֶׁה?
 אֶלָּא, אָמַר הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא, אֶהְרֹן
 הַמֵּיִם עוֹמְדִים בְּמִקְוָמוֹ, וְהַשְּׂמַאל רוּעָה

שִׁיתַעֲטָר בְּחִדוּתָהּ, וְאַחַר כֵּן יִתַעֲטָר בְּגִין,
 שֶׁהוּא שְׂמַאל, בְּרִי שְׂתַמְצָא בְּאַמּוּנָה שֶׁל
 הַכֹּל חֲדוּתָהּ שְׁלֵמָה, בְּגִמִּין וּשְׂמַאל,
 וְכֹאשֶׁר תַּהֲיָה בֵּין שְׁנֵיהֶם, וְאֵזוּ כֹל
 הַבְּרָכוֹת שׁוֹרוֹת בְּעוֹלָם. וְכֹל זֶה
 בְּשִׂמְרַתְרָעָה הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂי
 בְּנֵי אָדָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב כִּי כָבֵד רָצָה
 הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ. בָּא רַבִּי חֲזִיא

תָּא חַיִּי תַתְּאָה דְכָל דְרַגִּין מְחָא בְּקַדְמִיתָא. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן מִתְּתָאָה שָׂרָא קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא.
וַיֵּדָא דִּילֵיהּ, מְחָא בְּכָל אַצְבָּעָא וְאַצְבָּעָא. וְכַד מְטָא
לְדַרְגָּא עֲלָאָה דְכָל דְרַגִּין, עָבַד אִיהוּ דִּילֵיהּ, וְעָבַר
בְּאַרְעָא דְמַצְרַיִם, וְקָטַל כָּל בְּנֵי כָד קָטַל כָּל
בּוֹכְרֵי בְּאַרְעָא דְמַצְרַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ דַרְגָּא עֲלָאָה
וּבּוֹכְרָא דְכָלָא.

וְתָא חַיִּי, פְּרַעָה הוּא שׁוֹלְטָנִיה בְּמִיָּא, (נ"א בְּקַדְמִיתָא
 וּמִתְּתָאָה שָׂרָא קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא וְכַד מְטָא לְדַרְגָּא עֲלָאָה דִּילְהוֹן דְּאִיהוּ
 בּוֹכְרָא דְכָל דְרַגִּין דִּילְהוֹן קָטַל כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְמַצְרַיִם בְּגִין דְּהוּא דַרְגָּא עֲלָאָה
 וּבּוֹכְרָא דְכּוֹלָא וְתָא חַיִּי פְּרַעָה הוּא בּוֹכְרָא וְשׁוֹלְטָנִיה בְּמִיָּא) דְכַתִּיב, (יחזקאל
 כ"ט) **הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרּוּבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹזְרָיו, בְּגִין כִּף**
אֶתְהַפֵּךְ נִחְרִיהּ בְּדָמָא בְּקַדְמִיתָא. לְבַתָּר צִפְרֻדְעִים
דְּמִשְׁמִי לֹון בְּקָלִין טְסִירִין מְקַרְקְרִין בְּגוּ מַעֲיִיתוּ.

לשון הקודש

הַבְּכוֹרוֹת בְּאַרְצֵי מַצְרַיִם, מִשּׁוּם שֶׁהִיא
 הַדַּרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה וּבְכוֹרֵת הַכֹּל.

וּבֵא רְאֵה, פְּרַעָה הִיא שְׁלֹטוֹנוּ בְּמִיָּם,

(בְּרַאשׁוֹנָה וּמִתְחַתְּוֹנָה הַתְּחִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעַ

לְדַרְגָּתָם הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא הַבְּכוֹרָה שְׁבִדְרוֹת, דָּרָג כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצֵי

מַצְרַיִם, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מְדַרְגָּה עֲלִיּוֹנָה וְהַבְּכוֹרָה שֶׁל הַכֹּל. וּבֵא

רְאֵה, פְּרַעָה הִיא בְּכוֹר, וְשְׁלֹטוֹנוּ בְּמִיָּם) **שְׁכַתִּיב (יחזקאל כט)**

הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרּוּבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹזְרָיו. מִשּׁוּם

כִּף הִתְהַפֵּךְ נִחְרִיהּ לְדָם בְּתַחֲלָה. אַחַר כִּף

הַצִּפְרֻדְעִים שֶׁהִיוּ נוֹגְפִים בָּהֶם בְּקוֹלוֹת,

לְהַשְׁפִּיעַ מִיָּם מִשָּׁם. אַהֲרֵן שָׂבֵא מֵאוֹתוֹ
 צַד יַעֲזֹרֵר אוֹתוֹ, וְכִשְׁשָׁמַאל לֹוֶקַח אוֹתָם,
 הֵם חוֹזְרִים לְהַיּוֹת דָּם.

בֵּא רְאֵה, הַתְּחִתּוֹן שְׁבָכַל הַדְּרָגוֹת הוּא

הַכָּה בְּתַחֲלָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

מִהִתְחַתּוֹן מִתְּחִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,

וַיְדוּ מִכָּה בְּכָל אַצְבָּע וְאַצְבָּע, וְכִשְׁמֹגִיעַ

לְדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁבָכַל הַדְּרָגוֹת, הוּא

עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ וְעוֹבֵר בְּאַרְצֵי מַצְרַיִם

וְהוֹרֵג אֶת הַכֹּל, וּבְגִלְל כִּף הָרַג אֶת כָּל